

Barnomsorgspeng och allmän förskola även för treåringar

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2008/09:115 Barnomsorgspeng och allmän förskola även för treåringar samt motioner väckta med anledning av propositionen.

I propositionen föreslås ändringar i skollagen avseende införande av kommunalt bidrag till enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg – en s.k. barnomsorgspeng – samt följdändringar i lagen (1962:381) om allmän försäkring, lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag samt lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg med anledning av införandet av barnomsorgspeng.

I propositionen föreslås därtill ändringar i skollagen (1985:1100) med anledning av införandet av en allmän förskola även för treåringar.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2009 när det gäller barnomsorgspeng och den 1 juli 2010 när det gäller allmän förskola för treåringar.

Utskottet avstyrker motionerna och tillstyrker propositionen med ett förtydligande i fråga om ersättningen för barn i enskild pedagogisk omsorg där deras vårdnadshavare arbetar.

I propositionen finns reservationer från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	7
Kommunalt bidrag till enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg – en barnomsorgspeng	7
Kvalitetskrav för barnomsorgen	17
Etablering av enskilda förskolor	18
Allmän förskola även för treåringar	19
Reservationer	21
1. Kommunalt bidrag till enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg – en barnomsorgspeng, punkt 1 (s, v, mp)	21
2. Kvalitetskrav för barnomsorgen, punkt 2 (s)	21
3. Etablering av enskilda förskolor, punkt 3 (v)	23
4. Allmän förskola även för treåringar, punkt 4 (s, v)	23
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	25
Propositionen	25
Följdmotionerna	25
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	27
1 Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)	27
2 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	34
3 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag	35
4 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg	36
5 Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)	38
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	39

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Kommunalt bidrag till enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg – en barnomsorgspeng**

Riksdagen antar regeringens förslag till

- a) lag om ändring i skollagen (1985:1100) med den ändringen att 2 a kap. 17 a § får den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,
- b) lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
- c) lag om ändring i lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag,
- d) lag om ändring i lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:115 punkterna 2–4, bifaller delvis proposition 2008/09:115 punkt 1 och avslår motionerna 2008/09:Ub19, 2008/09:Ub20 yrkande 1, 2008/09:Ub21 och 2008/09:Ub22 yrkande 4.

Reservation 1 (s, v, mp)

2. **Kvalitetskrav för barnomsorgen**

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ub22 yrkandena 2 och 3.

Reservation 2 (s)

3. **Etablering av enskilda förskolor**

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ub20 yrkande 2.

Reservation 3 (v)

4. **Allmän förskola även för treåringar**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100). Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:115 punkt 5 och avslår motion 2008/09:Ub22 yrkande 1.

Reservation 4 (s, v)

Stockholm den 2 april 2009

På utbildningsutskottets vägnar

Sofia Larsen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sofia Larsen (c), Marie Gränlund (s), Margareta Pålsson (m), Mats Gerdau (m), Betty Malmberg (m), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Lars Hjälmred (m), Peter Hultqvist (s), Gunilla Tjernberg (kd), Patrik Forslund (m), Rossana Dinamarca (v), Mats Pertoft (mp), Caroline Helmersson-Olsson (s), Roland Bäckman (s), Per Lodenius (c) och Gulan Avci (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I budgetpropositionen för 2007 aviserade regeringen en familjepolitisk reform med införande av barnomsorgspeng, jämställdhetsbonus, ett frivilligt kommunalt vårdnadsbidrag och ökat pedagogiskt inslag i förskolan som bärande utgångspunkter (prop. 2006/07:1 finansplan m.m. s. 27). I budgetpropositionen för 2008 förtydligade regeringen sin avsikt att föreslå ett system med barnomsorgspeng i syfte att öka mångfalden av utövare inom förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen. Regeringen aviserade samtidigt en utvidgning av kommunernas skyldighet att erbjuda avgiftsfri allmän förskola till alla barn från tre års ålder i syfte att fler barn ska få tillgång till pedagogisk verksamhet (prop. 2007/08:1, utg.omr. 16 s. 104). Inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) har promemorian Barnomsorgspeng och allmän förskola även för treåringar (Ds 2008:56) upprättats. Promemorian har remissbehandlats. Lagförslaget har inte granskats av Lagrådet.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i skollagen (1985:1100) och vissa följdändringar i annan lagstiftning. Förslagen till ändringar i skollagen innebär bl.a. att tillståndskravet för enskilda förskolor och fritidshem som drivs yrkesmässigt avskaffas. Bestämmelsen om straff för den som utan tillstånd driver sådan verksamhet upphävs. Vidare ändras benämningen på förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg som inte är förskola eller fritidshem, och inte heller öppen förskola eller öppen fritidsverksamhet, till pedagogisk omsorg. Begreppet familjedaghem ersätts med pedagogisk omsorg i skollagen och annan lagstiftning. Pedagogisk omsorg utgör ett samlingsbegrepp där familjedaghem är en av flera tänkbara varianter. Kommunerna föreslås vara skyldiga att godkänna enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg i form av förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg, om verksamheten uppfyller de krav på kvalitet och säkerhet som ställs på motsvarande offentlig verksamhet.

Kommunernas skyldighet att ge bidrag till enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg (barnomsorgspeng) ska gälla enskilda verksamheter som är godkända samt är öppna för alla barn som ska tas emot i motsvarande offentlig verksamhet med vissa undantag, om verksamheten inte medför påtagliga negativa följder för kommunens motsvarande verksamhet och inte tar ut oskäligt höga avgifter.

Bidrag ska ges för egna barn i pedagogisk omsorg, men endast för lika många egna barn som de andra barn som har tagits emot. Om ett barn deltar i två enskilda verksamheter ska kommunen lämna bidrag till båda verksamheterna. Om ett barn vistas i både enskild och kommunal verksamhet tilldelas den enskilde huvudmannen ett bidrag i proportion till sitt åtagande. Vidare föreslår regeringen bestämmelser om mottagande i en kommuns förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg av barn från en annan kommun samt om interkommunal ersättning i sådana fall. Regeringen föreslår därutöver en utökad skyldighet för kommunerna att informera om kommunala och enskilda verksamheter i kommunen.

I propositionen föreslås också att kommunens skyldighet att anordna allmän förskola utvidgas till att gälla fr.o.m. höstterminen det år barnet fyller tre år.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2009 när det gäller barnomsorgspeng och den 1 juli 2010 när det gäller allmän förskola för treåringar.

Utskottets överväganden

Kommunalt bidrag till enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg – en barnomsorgspeng

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om ändringar i skollagen som innebär bl.a. följande.

Benämningen på förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg som inte drivs i form av förskola, fritidshem, öppen förskola eller öppen fritidsverksamhet ska ändras till pedagogisk omsorg.

Enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg i form av förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg ska godkännas av den kommun där verksamheten bedrivs, om verksamheten uppfyller de krav som ställs på motsvarande offentlig verksamhet. Kommunens beslut i ärenden om godkännande eller rätt till bidrag ska kunna överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

En huvudman för enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg, som godkänts av den kommun där verksamheten bedrivs, ska ha rätt till bidrag om verksamheten är öppen för alla barn som ska erbjudas motsvarande offentlig verksamhet och om de avgifter som tas ut inte är oskäligt höga.

För varje barn som tas emot i enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg ska bidrag lämnas av hemkommunen. Bidraget ska bestämmas med hänsyn till barnets behov och huvudmannens åtagande efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelningen av resurser till den egna förskoleverksamheten eller skolbarnsomsorgen. En kommun ska vara skyldig att ta emot ett barn från en annan kommun i sin förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg om barnets vårdnadshavare önskar det och det finns särskilda skäl med hänsyn till barnets förhållanden. Den mottagande kommunen ska då ha rätt till ersättning av hemkommunen.

Riksdagen beslutar vidare att bidrag får lämnas för barn i enskild pedagogisk omsorg där deras vårdnadshavare arbetar. Bidrag får inte lämnas för fler sådana barn än det antal andra barn som har tagits emot.

Ändringarna i skollagen (1985:1100) liksom följdändringarna i annan lagstiftning föreslås träda i kraft den 1 juli 2009.

Riksdagen avslår därmed motionsyrkanden om avslag på propositionen.

Jämför reservation 1 (s, v, mp).

Allmänt

Efter utskottsinitiativ infördes ändringar i skollagen (1985:1100) som trädde i kraft den 1 juli 2006. Genom ändringarna infördes etableringsfrihet för enskilda förskolor och fritidshem (bet. 2005/06:UbU13, rskr. 2005/06:240). Kommunen är skyldig att ge tillstånd till enskilda förskolor och fritidshem som uppfyller kraven på god kvalitet och säkerhet samt skollagens krav i övrigt på motsvarande offentlig verksamhet (2 a kap. 13 och 14 §§). Kommunen är också skyldig att lämna bidrag till enskilda förskolor och fritidshem som har fått tillstånd och som är öppna för alla barn som har rätt till plats i motsvarande offentlig verksamhet, med undantag dels för barn som det skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för den enskilda verksamheten, dels för fall där kommunen medger undantag med anledning av verksamhetens särskilda karaktär (2 a kap. 17 § första stycket).

Kommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag, om den enskilda verksamheten innebär påtagliga negativa följder för motsvarande verksamhet i kommunen eller om den enskilda verksamheten tar ut avgifter som är oskäligt höga (2 a kap. 17 § andra stycket). Den som utan tillstånd bedriver tillståndspliktig verksamhet – dvs. enskild förskola eller enskilt fritidshem – döms till böter (2 a kap. 20 §).

Propositionen

Verksamhetsformer

Benämningen på förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg som inte drivs i form av förskola, fritidshem, öppen förskola eller öppen fritidsverksamhet ska ändras till pedagogisk omsorg. I utredningens förslag (Ds 2008:56) föreslogs benämningen ”annan pedagogisk verksamhet” som namn på förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg som inte är förskola respektive fritidshem eller öppen förskola respektive öppen fritidsverksamhet. Regeringen anser att skollagens terminologi bör ändras för att avspegla regeringens ambition att främja en ökad mångfald av verksamhetsformer och utövare. Benämningen ger uttryck för att det som avses är en verksamhet som fyller förskoleverksamhetens eller skolbarnsomsorgens uppgifter enligt 2 a kap. 3 § första stycket skollagen. Familjedaghem utgör enligt förslaget en av flera tänkbara varianter av pedagogisk omsorg. Begreppet familjedaghem tas således bort ur lagtexten. I propositionen anges att avsikten inte är att förändra gränsdragningen mot övriga verksamhetsformer. Begreppen förskola och fritidshem samt öppen förskola och öppen fritidsverksamhet kommer även i fortsättningen att ha samma innebörd som nu.

Från tillståndskrav till rätt till godkännande

Regeringen föreslår att kravet på att enskilda ska ha kommunens tillstånd för att yrkesmässigt driva förskolor och fritidshem avskaffas. Bestämmelsen om straff för den som utan tillstånd bedriver sådan verksamhet upphävs. Enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg i form av förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg ska, enligt propositionens förslag, godkännas av den kommun där verksamheten bedrivs, om verksamheten uppfyller de krav som ställs på motsvarande offentlig verksamhet.

Etableringsfriheten för enskilda förskolor och fritidshem omfattar inte i dag annan enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg, dvs. familjedaghem, öppna förskolor och öppen fritidsverksamhet. Kommunerna är alltså i dag inte skyldiga att lämna bidrag till enskilda som anordnar sådana verksamheter. Enligt 2 a kap. 17 § fjärde stycket skollagen kan dock en kommun lämna bidrag till sådan verksamhet om den uppfyller de krav på personalens utbildning eller erfarenhet, lokalernas ändamålsenlighet samt barngruppernas sammansättning och storlek som anges i 2 a kap. 3 § och om avgifterna inte är oskäligt höga.

Regeringen föreslår också att tillståndskravet för att enskilda yrkesmässigt ska få driva förskolor och fritidshem ska avskaffas. Enligt regeringens mening saknas tillräckliga skäl att behålla kravet på kommunens tillstånd. Bestämmelsen om straff för den som utan tillstånd driver sådan verksamhet fyller då inte någon funktion och bör upphävas. Någon rättslig sanktion mot en enskild som utan kommunens godkännande bedriver verksamhet som motsvarar offentlig förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg kommer därmed inte att finnas. Något krav på att söka kommunens godkännande ska inte finnas. Godkännandet ska dock vara en förutsättning för att den enskilda huvudmannen ska ha rätt till bidrag. Kommunerna ska vara skyldiga att godkänna enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg som uppfyller de krav på kvalitet och säkerhet som ställs på motsvarande verksamhet med offentlig huvudman. En huvudman för godkänd enskild verksamhet, som uppfyller de ytterligare krav som i dag gäller för att enskilda förskolor och fritidshem ska ha rätt till bidrag, ska förklaras berättigad till bidrag.

Kvalitetskrav och rättssäkerhet

Regeringen föreslår att villkoren för godkännande av enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg ska vara att verksamheten har god kvalitet och säkerhet samt uppfyller de krav på personalens utbildning eller erfarenhet, lokalernas ändamålsenlighet samt barngruppernas sammansättning och storlek som anges i 2 a kap. 3 § skollagen (1985:1100). Kommunens beslut i ärenden om godkännande eller rätt till bidrag ska, enligt propositionen, kunna överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Enligt skollagen måste enskilda familjedaghem i dag uppfylla kvalitetskrav motsvarande de som ställs på kommunala familjedaghem för att kommunen ska få ge bidrag (2 a kap. 17 § fjärde stycket skollagen). I

propositionen anges att kvalitetskraven på enskild pedagogisk omsorg på samma sätt bör stämma överens med kraven på motsvarande offentlig verksamhet. Detta innebär bl.a. att det måste finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses, barngrupperna måste ha en lämplig sammansättning och storlek, och lokalerna ska vara ändamålsenliga.

Läroplanen för förskolan gäller i dag inte för kommunala familjedaghem, men ska vara vägledande för denna verksamhet (se prop. 1997/98:93 s. 16 och bet. 1997/98:UbU16 s. 8). Regeringen föreslår inte någon förändring i fråga om läroplanens vägledande funktion för andra former av förskoleverksamhet än kommunal förskola. Läroplanens vägledande funktion för verksamheten i familjedaghem kommer i fortsättningen att gälla även för andra varianter av pedagogisk omsorg.

I propositionen anges vidare att reglerna om godkännande och rätt till bidrag måste skapa förutsättningar för konkurrensneutralitet samt vara lätta att förstå och tillämpa. En viktig förutsättning är att det ska vara möjligt för enskilda huvudmän att överklaga kommunens beslut i ärenden om godkännande och rätt till bidrag. I dag är endast beslut i ärenden om tillstånd för enskilda förskolor och fritidshem möjliga att överklaga genom förvaltningsbesvär. Kommunens beslut att inte lämna bidrag kan däremot inte bli föremål för domstolsprövning i sådan ordning. Regeringen föreslår därför att även beslut i ärenden om rätt till bidrag ska kunna överklagas till förvaltningsdomstol genom förvaltningsbesvär.

Tillsyn och registerkontroll

Regeringen föreslår att godkänd enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg ska stå under tillsyn av den kommun där verksamheten bedrivs. Lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg ska enligt regeringens förslag tillämpas i godkänd enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Där stadgas att den som erbjuds anställning vid en enskild förskola eller ett enskilt fritidshem som drivs med kommunens tillstånd ska lämna ett utdrag ur belastningsregistret till den som erbjudit anställningen. Av 2 a § framgår att skyldigheten att lämna registerutdrag även gäller den som erbjuds eller tilldelas arbete på grund av uppdrag eller praktik i vissa fall. När tillståndskravet för enskilda förskolor och fritidshem avskaffas ska kravet på registerkontroll gälla godkända enskilda förskolor och fritidshem. Regeringen anger att det saknas skäl att undanta godkänd enskild pedagogisk omsorg från kravet på registerkontroll.

Regeringen gör vidare bedömningen att nuvarande ansvarsfördelning mellan staten och kommunerna i fråga om tillsyn över enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg bör bestå, dvs. kommunerna utövar tillsyn över godkänd enskild verksamhet och Statens skolinspektion utövar tillsyn över hur kommunerna fullgör sitt tillsynsansvar.

Öppenhet, egna barn och avgifter

Regeringen föreslår att en huvudman för enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg, som godkänts av den kommun där verksamheten bedrivs, ska ha rätt till bidrag om verksamheten är öppen för alla barn som ska erbjudas motsvarande offentlig verksamhet och om de avgifter som tas ut inte är oskäligt höga. Öppenhetskravet ska dock inte gälla sådana barn som det skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för den enskilda verksamheten att ta emot. Anledningen till detta är att kommunen inte är skyldig att ersätta den enskilda verksamheten, om ett barn har ett omfattande behov av stöd och det för kommunen skulle innebära betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter. Kommunen ska också kunna medge undantag från öppenhetskravet med hänsyn till verksamhetens särskilda karaktär.

Undantaget från bidragsskyldigheten om den enskilda verksamheten innebär påtagliga negativa följder infördes vid 2006 års lagändring om etableringsfrihet för enskilda förskolor och fritidshem och motsvarar den prövning som görs av Statens skolinspektion i ärenden om rätt till bidrag för fristående skolor. De uttalanden som gjordes i förarbetena till 2006 års lagändring ska, enligt propositionen, alltså vara vägledande vid tolkningen av bestämmelsen. Där betonades särskilt att uttrycket "påtagliga negativa följder" ska tolkas restriktivt (se bet. 2005/06:UbU13 s. 48).

En huvudman för enskild pedagogisk omsorg ska kunna få bidrag även för barn vars förälder eller annan vårdnadshavare arbetar i verksamheten, dock inte för fler sådana barn än det antal barn som tas emot från andra familjer.

Detta ska gälla oavsett om kommunen har medgett undantag från öppenhetskravet. Det kommer därför inte att vara möjligt för t.ex. ett familjedaghem att begränsa sig till att endast ta emot dagbarnvårdarens egna barn. I ett flerfamiljssystem där flera föräldrar i olika familjer arbetar är det däremot möjligt att begränsa verksamheten till barn i de familjer som ingår i systemet utan att rätten till bidrag inskränks, om kommunen medger undantag från öppenhetskravet.

Förslaget innebär ingen förändring i fråga om föräldraavgifter i förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen. I de kommuner som har valt att tillämpa maxtaxan omfattar denna såväl kommunal som bidragsberättigad enskild förskoleverksamhet. Avgiften blir densamma i offentligfinansierad förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg oavsett om kommunen eller en enskild är huvudman. Inom maxtaxans ram står det dock kommunerna fritt att utforma sitt eget taxesystem.

Bidragets storlek samt delning av bidraget

Regeringen föreslår att för varje barn som tas emot i enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg, vars huvudman har rätt till bidrag, ska bidrag lämnas av hemkommunen. Bidraget ska bestämmas med hän-

syn till barnets behov och huvudmannens åtagande efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelningen av resurser till den egna förskoleverksamheten eller skolbarnsomsorgen.

Lagregleringen om kommunala bidrag till enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg, enskild verksamhet som motsvarar förskoleklassen samt fristående skolor har varit föremål för översyn av Utredningen om villkoren för fristående skolor (U 2007:05). Utredningen har i delbetänkandet Offentliga bidrag på lika villkor (SOU 2008:8) lämnat förslag till hur kommunala bidrag till bl.a. enskilda förskolor och fritidshem samt fristående skolor ska beräknas så att en förvaltningsdomstol efter överklagande kan pröva nivån på bidraget. Enligt regeringens uppfattning är införandet av en barnomsorgspeng en angelägen och av många efterlängtd reform, som inte bör försenas genom att beredningen av utredningens förslag i övrigt inväntas. Om ett barn deltar i olika bidragsberättigade enskilda verksamheter, ska kommunen inte vara skyldig att lämna bidrag för barnet till fler än två huvudmän. Regeringen väljer därför att nu lägga fram ett förslag med en reglering som kan gälla i avvaktan på att nya bestämmelser om bidragsberäkning kan införas.

Kommunernas ansvar

Hemkommunen ska svara för att barn erbjuds förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg. För dessa verksamheter ska samma definition av begreppet hemkommun gälla som gäller för övriga verksamheter som avses i skollagen. Regeringen föreslår vidare att en kommun ska vara skyldig att ta emot ett barn från en annan kommun i sin förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg om barnets vårdnadshavare önskar det och det finns särskilda skäl med hänsyn till barnets förhållanden. Förslaget innebär att varje barns hemkommun har det grundläggande ansvaret för att erbjuda plats i förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Efter önskemål från barnets vårdnadshavare ska dock ett barn tas emot i en annan kommuns förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg än sin hemkommuns, om det finns särskilda skäl med hänsyn till barnets förhållanden.

Vidare föreslår Regeringen bestämmelser om mottagande i en kommuns förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg av barn från en annan kommun samt om interkommunal ersättning i sådana fall. Om en kommun tar emot ett barn från en annan kommun i sin förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg, ska den mottagande kommunen ha rätt till ersättning av hemkommunen. Om den mottagande kommunen är skyldig att ta emot ett barn på grund av att det finns särskilda skäl med hänsyn till barnets förhållanden, ska den mottagande kommunen få ersättning för sina kostnader. I andra fall ska ersättningen bestämmas efter de grunder som hemkommunen tillämpar för resursfördelningen inom sin förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg, om inte de berörda kommunerna kommer överens om något annat.

Därutöver föreslår regeringen en utökad skyldighet för kommunerna att informera om kommunala och enskilda verksamheter i kommunen. I 2 a kap. 8 a § tas andra stycket om kommunernas informationsskyldighet bort. I stället införs en ny bestämmelse i 2 a kap. 20 §, som innebär en skyldighet för kommunen att informera om den förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg som kommunen anordnar samt om motsvarande enskild verksamhet som kommunen har godkänt. Denna skyldighet gäller alla verksamhetsformer. Kommunen är även skyldig att informera om möjligheten för enskilda att starta och driva förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg med offentlig finansiering genom systemet med barnomsorgspeng.

Kommunen ska alltså vara skyldig att informera om den förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg som kommunen anordnar och om sådan enskild verksamhet som kommunen har godkänt. Informationen ska även avse möjligheten att driva enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg med bidrag.

Följdändringar

Med anledning av propositionen föreslås följdändringar i lagen (1962:381) om allmän försäkring och i lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag, vilka innebär att ordet *familjedaghem* byts ut mot ordet *pedagogisk omsorg*. Följdändringar föreslås också i lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg. Dessa innebär bl.a. att texten ”sådan verksamhet som avses i ... 2 b kap. 6 § ... skollagen” ändras till ”sådan verksamhet som godkännts enligt ... 2 b kap. 7 § ... skollagen”. Bestämmelserna i 2 b kap. 6–9 §§ rör godkännande m.m. för enskild att bedriva utbildning motsvarande förskoleklass. I 7 § finns grunder för godkännande.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Ändringarna i skollagen (1985:1100) föreslås träda i kraft den 1 juli 2009 när det gäller barnomsorgspeng. Följdändringar i annan lagstiftning föreslås träda i kraft vid samma tidpunkt.

I dag lämnar vissa kommuner bidrag till enskilda familjedaghem för dagbarnvårdarens egna barn. Regeringens förslag innebär att skyldigheten att lämna bidrag för egna barn i sådan verksamhet begränsas till högst lika många barn som det antal barn från andra familjer som tas emot. Om en sådan verksamhet ansöker om och får godkännande och rätt till bidrag enligt de föreslagna bestämmelserna, bör verksamheten under en övergångsperiod ha rätt till bidrag för dagbarnvårdarens egna barn utan krav på att ta emot ett visst antal barn från andra familjer.

Motionerna

Socialdemokraterna anför i motion 2008/09:Ub22 yrkande 4 att riksdagen bör avslå propositionens förslag om införande av barnomsorgspeng. I motionen framförs att barnomsorgspengen stärker de ekonomiska incitamenten att starta och driva barnomsorgsverksamhet som har lägre kvalitetskrav på sig och sämre insyn från det offentliga än vad de kommunala och enskilda förskolorna har. Socialdemokraterna anser att ett införande av barnomsorgspeng genererar både praktiska och principiella problem. Motionärerna befarar att kraven och insynen från det allmänna kommer att bli så svaga att det inte kan garanteras att alla barn deltar i en verksamhet med god kvalitet. Att alla kommuner ska tvingas att tillämpa etableringsfrihet underminerar också det kommunala självstyret. Samma krav återfinns i motion 2008/09:Ub19 (s).

Vänsterpartiet begär i motion 2008/09:Ub20 yrkande 1 avslag på propositionen i den del som avser införande av barnomsorgspeng. I motionen anför bl.a. att genom propositionen bryts den progressiva utvecklingen av förskolan. Även Miljöpartiet yrkar i motion 2008/09:Ub21 att propositionen bör avslås såvitt avser införandet av en barnomsorgspeng. Miljöpartiet ställer sig bl.a. frågande till om det finns ett behov av en sådan förändring. Miljöpartiet anser i stället att det även i fortsättningen ska vara upp till varje kommun att besluta i frågan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen ska bifalla propositionen och avslå motionsyrkandena.

Verksamhetsformer

Utskottet välkomnar regeringens förslag som innebär en fortsättning på de reformer som inleddes med införandet av etableringsfrihet för enskilda förskolor och fritidshem. Utskottet ser mycket positivt på förslaget syfte att skapa mångfald och ökade valmöjligheter för barn och föräldrar. Utskottet konstaterar att ambitionen att förstärka förskolans pedagogiska uppdrag är oförändrad. Det kan också konstateras att förslaget ses som en stimulans för ökat företagande. Utskottet delar regeringens uppfattning att det inte finns någon motsättning mellan införandet av en barnomsorgspeng och regeringens andra initiativ på förskoleområdet. En utvecklad förskola i kombination med ett breddat utbud med fler alternativ ökar familjernas valfrihet.

Från tillståndskrav och rätt till godkännande

Utskottet anser att förslaget att utöka etableringsfriheten stimulerar till en ökad mångfald och ett breddat utbud av anordnare som uppfyller kvalitetskraven och utökar föräldrarnas valmöjligheter att anpassa barnomsorgen på ett sätt som passar just dem. Förslaget innebär en utvidgning av kommu-

nernas bidragsskyldighet till att gälla även andra verksamhetsformer än förskola och fritidshem och skapar på så sätt en ökad mångfald inom barnomsorgen. Utskottet anser att en utvecklad förskola i kombination med ett breddat utbud med fler alternativ ökar familjernas valfrihet.

Utskottet välkomnar regeringens förslag om en barnomsorgspeng som syftar till att främja ett större utbud av pedagogiska verksamhetsformer och en mångfald av utövare. Utskottet välkomnar också möjligheten för en kommun att kunna lämna bidrag till enskilda verksamheter som erbjuder förskoleverksamhet under kvällar, nätter och helger. Även om all verksamhet måste uppfylla de kvalitetskrav som ställs i 2 a kap. 3 § skollagen kan kommunernas möjligheter att tillmötesgå behov av omsorg under s.k. obekvämt arbetstid öka och familjers olika behov av förskoleverksamhet lättare tillgodoses genom införandet av barnomsorgspeng.

Kvalitetskrav och rättssäkerhet

I propositionen anges att kvalitetskraven på enskild pedagogisk omsorg bör stämma överens med kraven på motsvarande offentlig verksamhet. Det ska finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses. På samma sätt som den som i dag bedriver familjedaghem har den som bedriver pedagogisk omsorg möjlighet att på eget initiativ anlita pedagoger som handledare, om de själva saknar tillräcklig utbildning eller erfarenhet. I de kommuner där det finns öppen förskola kan det dessutom vara möjligt för den som bedriver pedagogisk omsorg att vända sig till den öppna förskolan för att där få pedagogisk handledning. Barngrupperna ska ha en lämplig sammansättning och storlek. Därutöver ska verksamheten uppfylla kraven på god kvalitet och säkerhet, varmed avses krav på personalens utbildning, erfarenhet och personliga lämplighet samt att lokaler och utrustning är ändamålsenliga. Utskottet understryker dock att tillämpningen av kraven på exempelvis barngruppernas storlek, lokalernas utformning och personalens utbildning eller erfarenhet måste, liksom i dag, ske med utgångspunkt i olika verksamhetsformers skilda förutsättningar.

Tillsyn och registerkontroll

Utskottet delar regeringens uppfattning att kvalitetskraven på enskild pedagogisk omsorg bör stämma överens med kraven på motsvarande offentlig verksamhet. När det gäller enskild pedagogisk omsorg kan det emellertid antas, att i det stora flertalet verksamheter kommer inte någon annan personal att arbeta än den eller de som själva driver verksamheten eller som är företrädare för den juridiska person som är huvudman. Dessa omfattas inte av lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg (se prop. 1999/2000:123 s. 23). Detta innebär dock inte att dessa personer är undantagna från lämplighetsprövning. I dag är ett villkor för att enskilda ska beviljas tillstånd att yrkesmässigt driva förskola eller fritidshem att verksamheten uppfyller krav på god kvalitet och

säkerhet. Regeringens förslag innebär att samma krav ska gälla som villkor för godkännande av enskilda förskolor och fritidshem samt enskild pedagogisk omsorg. I detta ligger ett krav på lämplighet hos den som förestår verksamheten samt att det i lämplighetsprövningen så som tidigare bör ingå en s.k. vandelsprövning av personerna bakom ansökan.

Öppenhet, egna barn och avgifter

I likhet med regeringen anser utskottet att en gemensam lagreglering bör eftersträvas för de olika verksamheter som regleras i skollagen. Kommunen är inte skyldig att lämna bidrag för de kostnader som barn med ett omfattande stödbehov ger upphov till om betydande svårigheter uppstår för kommunen. Det kan då inte krävas att den enskilde huvudmannen tar emot ett barn med ett sådant stödbehov. Utskottet understryker att det ingår i kommunens helhetsansvar att i förekommande fall erbjuda de barn som omfattas av undantag från öppenhetskravet en verksamhet av god kvalitet som tillgodoser deras behov av omsorg.

I propositionen anges att bidrag får lämnas för barn i enskild pedagogisk omsorg där deras vårdnadshavare arbetar bara om minst lika många andra barn har tagits emot. Utskottet anser att formuleringen i lagtexten bör ändras för att överensstämja med utredningens förslag och propositionens intentioner. Utskottet föreslår därför att lagtexten ändras så att innebörden är klar, nämligen att bidrag får lämnas för barn vars vårdnadshavare arbetar i verksamheten dock inte för fler barn än det antal andra barn som tagits emot.

Utskottet noterar att det inte kommer att vara möjligt att inom ramen för föreslagen lagstiftning endast ta emot egna barn i ett familjedaghem. Utskottet konstaterar vidare att avgiftsuttag krävs för egna barn i familjedaghem. Utskottet menar dock att avgift endast kan tas ut för de egna barn för vilka familjedaghemmet erhåller bidrag.

Bidragets storlek samt delning av bidraget

Utskottet instämmer i regeringens bedömning. Propositionen Offentliga bidrag på lika villkor (prop. 2008/09:171) lämnades till riksdagen i mars 2009 för behandling under vårsessionen. I propositionen föreslås att skollagens (1985:1100) bestämmelser om kommunernas bidrag till fristående skolor samt enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser förtydligas.

Kommunernas ansvar

Utskottet delar regeringens uppfattning i fråga om kommunernas ansvar.

Följdändringar

Följdändringarna i lagen (1962:381) om allmän försäkring, lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag och lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg innehåller konsekvensändringar med anledning av propositionen.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

I enlighet med regeringens förslag bör bestämmelserna om barnomsorgspeng m.m. träda i kraft den 1 juli 2009.

Kvalitetskrav för barnomsorgen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kvalitetskrav och om en särskild kvalitetslag för förskolan.

Jämför reservation 2 (s).

Motionen

Socialdemokraterna påtalar i motion 2008/09:Ub22 yrkande 2 behovet av att höja och säkra kvaliteten i förskolans verksamhet. I motionen anförts att kvalitetskraven för pedagogisk omsorg måste preciseras, t.ex. krav på dagbarnvårdares utbildning, dagbarnvårdares ställning gentemot uppdragsgivare eller arbetsgivare, dagbarnvårdares rättigheter och möjligheter till fortbildning samt gruppstorlekar och personaltäthet. I samma motionsyrkande 3 föreslår Socialdemokraterna en särskild kvalitetslag för förskolan som garanterar att all förskoleverksamhet som finansieras av offentliga medel lever upp till kvalitetskraven för att få del av offentliga bidrag. En sådan kvalitetslag bör innehålla bestämmelser om att all verksamhet ska ha utbildad personal och följa en nationell läroplan. All verksamhet måste också kunna redovisa hur den arbetar för att nå måluppfyllelse. Verksamheter ska också kvalitetsgranskas fortlöpande.

Utskottets ställningstagande

Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

Enligt utskottets mening innebär befintliga och nu förordade regler goda utgångspunkter för en högkvalitativ verksamhet.

Etablering av enskilda förskolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att den fria etableringsrätten för förskolor bör avskaffas.

Jämför reservation 3 (v).

Motionen

Vänsterpartiet anför i motion 2008/09:Ub20 yrkande 2 att den fria etableringsrätten för förskolor bör avskaffas och att skollagen bör ändras så att kommunerna återfår rätten att besluta om enskilda förskolor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet avstyrker motionsyrkandet.

Genom ett utskottsinitiativ under förra mandatperioden infördes ändringar i skollagen (1985:1100) som trädde i kraft den 1 juli 2006. Genom ändringarna infördes etableringsfrihet för enskilda förskolor och fritidshem (bet. 2005/06:UbU13, rskr. 2005/06:240). Kommunerna blev skyldiga att ge tillstånd till enskilda förskolor och fritidshem som uppfyller krav på god kvalitet och säkerhet samt skollagens krav i övrigt på motsvarande offentlig verksamhet (2 a kap. 13 och 14 §§). Efter denna ändring är kommunen också skyldig att lämna bidrag till enskilda förskolor och fritidshem som har fått tillstånd och som är öppna för alla barn som har rätt till plats i motsvarande offentlig verksamhet, med undantag dels för barn som det för den enskilda verksamheten skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot, dels för fall där kommunen medger undantag med anledning av verksamhetens särskilda karaktär (2 a kap. 17 § första stycket).

Kommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag om den enskilda verksamheten innebär påtagliga negativa följder för motsvarande verksamhet i kommunen eller om den enskilda verksamheten tar ut avgifter som är oskäligt höga (2 a kap. 17 § andra stycket).

Genom regeringens proposition Barnomsorgspeng och allmän förskola även för treåringar (prop. 2008/09:115) utvidgas nu kommunernas bidrags-skyldighet till att även gälla andra verksamhetsformer än förskola och fritidshem. Förändringarna genomförs för att stimulera ökad mångfald och ett breddat utbud av anordnare som uppfyller kvalitetskraven och utökar föräldrarnas valmöjligheter.

Allmän förskola även för treåringar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om lag om ändring i skollagen med innebörden att kommunens skyldighet att anordna allmän förskola ska utvidgas till att gälla fr.o.m. höstterminen det år barnet fyller tre år.

Jämför reservation 4 (s, v).

Propositionen

Regeringen föreslår att kommunens skyldighet att anordna allmän förskola utvidgas till att gälla fr.o.m. höstterminen det år barnet fyller tre år.

Allmän förskola ska omfatta minst 525 timmar om året, vilket motsvarar i princip tre timmar om dagen under skolans terminer. För de barn vars föräldrar förvärvsarbeter eller studerar gäller liksom tidigare att förskoleverksamheten ska tillhandahållas i den omfattning som behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller utifrån barnets eget behov. Även de treåringar som är inskrivna i andra verksamhetsformer än förskolan ska erbjudas plats i avgiftsfri allmän förskola. Förskolan ska för dessa barn ses som ett komplement till annan verksamhet och samverka med denna. Den lagreglerade tiden i allmän förskola bör betraktas som en minsta garanterad vistelsetid. Inget hindrar att kommunerna generellt utökar denna tid. Den dagliga vistelsetidens längd bör bestämmas utifrån barnets och familjens behov och förutsättningar och anpassas till lokala behov.

Allmän förskola är avgiftsfri enligt 2 a kap. 10 § andra stycket skollagen. För vistelsetid i förskolan som överstiger de garanterade 525 timmarna per år gäller kommunens taxa. Övriga bestämmelser om förskolan i 2 a kap. skollagen tillämpas även för allmän förskola. Verksamheten omfattas således av de bestämmelser som rör erbjudande av plats, förskolans uppgift och stöd till barn med särskilda behov samt allmänna krav på personalens utbildning eller erfarenhet, barngruppernas sammansättning och storlek samt lokalernas ändamålsenlighet. Bestämmelsen om tilldelning av plats utan oskäligt dröjsmål, som enligt praxis innebär tre till fyra månader, gäller dock inte för allmän förskola eftersom kommunen är skyldig att erbjuda denna verksamhet fr.o.m. höstterminen det år barnen fyller tre år till dess att de börjar skolan (förskoleklass eller grundskolan eller annan skolform där skolplikten kan fullgöras). Kommunernas skyldighet att informera om allmän förskola ersätts med en generell informationsskyldighet som gäller fler verksamhetsformer och oavsett huvudman.

I propositionen föreslås att ändringarna i skollagen (1985:1100) ska träda i kraft den 1 juli 2010 när det gäller allmän förskola för treåringar. Det senare ikraftträdandet motiveras av att kommunerna behöver framförhållning för att planera för reformen och ordna platser i förskolan.

Motionen

Socialdemokraterna anför i motion 2008/09:Ub22 yrkande 1 att den förra regeringen införde allmän förskola för fyra- och femåringarna, och att denna utvidgning är ett naturligt nästa steg med hänsyn till barnens bästa och förbättrad tillgänglighet för föräldrarna. Socialdemokraterna anser dock att detta inte får tas till intäkt för att klyva förskolan i en pedagogiskt strukturerad förskola för treåringar och äldre och en förskola med lägre ambitioner för de yngre. Socialdemokraterna understryker att lärande och kunskapsutveckling sker successivt från de tidiga åren och att även de yngre barnen har behov av utbildad personal och väl strukturerad pedagogisk verksamhet. Socialdemokraterna föreslår att förändringen träder i kraft den 1 juli 2009.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionsyrkandet.

Utskottet anser att reformen med allmän förskola även för treåringar är angelägen. Allmän förskola ska vara tillgänglig och likvärdig. Det innebär att alla barn, oavsett vilken förskola föräldrarna väljer åt sina barn, ska möta en trygg förskola med hög pedagogisk kvalitet som utgår från barnets individuella förutsättningar. Allmän förskola ska erbjuda alla barn en pedagogiskt planerad verksamhet och därmed förbättra deras möjligheter till lärande. Utskottet delar regeringens bedömning att förskolans pedagogiska uppdrag enligt läroplanen samt kunskapen om förskolans betydelse för det fortsatta lärandet i skolan motiverar en utbyggnad av allmän förskola även för treåringar.

I likhet med regeringen anser utskottet att reformen bör träda i kraft den 1 juli 2010. Därmed ges erforderlig tid för förberedelser.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Kommunalt bidrag till enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg – en barnomsorgspeng, punkt 1 (s, v, mp)

av Marie Granlund (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Rossana Dinamarca (v), Mats Pertoft (mp), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens lagförslag. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ub19, 2008/09:Ub20 yrkande 1, 2008/09:Ub21 och 2008/09:Ub22 yrkande 4 och avslår proposition 2008/09:115 punkterna 1–4.

Ställningstagande

Barnomsorgspengen stärker de ekonomiska incitamenten att starta och driva barnomsorgsverksamhet som har lägre kvalitetskrav på sig och sämre insyn från det offentliga än vad de kommunala och enskilda förskolorna har. Det är redan i dag möjligt för de föräldrar som så önskar att välja andra barnomsorgsformer, såsom familjedaghem.

Vi anser heller inte att riksdagen ska fatta beslut som inkräktar på det kommunala självstyret om det inte är motiverat genom att det finns reella problem som gör en statlig reglering nödvändig. Regeringen påvisar inte i sin proposition att det finns något problem som behöver lösas. I själva verket har kommunerna hittills skött detta mycket väl. Vi anser alltså inte att regeringens förslag om barnomsorgspeng ska genomföras utan att det fortsatt ska vara upp till varje kommun att besluta i frågan.

2. Kvalitetskrav för barnomsorgen, punkt 2 (s)

av Marie Granlund (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub22 yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Vi socialdemokrater menar att all barnomsorgsverksamhet som finansieras med offentliga medel måste uppfylla höga kvalitetskrav. Precis som flera remissinstanser påpekar, behöver kvalitetskraven för det regeringen kallar pedagogisk omsorg tydliggöras. Att det, som i regeringens förslag, skulle räcka med att kunna rådfråga personal i den öppna förskolan för att anses uppfylla de pedagogiska kraven är helt otillräckligt. Att beskriva de förväntade kraven på sådant sätt riskerar att skicka signaler till kommuner och framtida anordnare av pedagogisk omsorg som i sig riskerar att sänka kvaliteten.

Att regeringen väljer att inte precisera och stärka kvalitetskraven för familjedaghem är också anmärkningsvärt ur familjedaghemmens och dagbarnvårdarnas perspektiv. Om regeringen menat allvar med att kvaliteten ska stärkas i all barnomsorgsverksamhet borde fler frågor ha utretts och inlemmats i propositionen. Det rör t.ex. viktiga frågor som krav på dagbarnvårdares utbildning, dagbarnvårdares ställning gentemot uppdragsgivare eller arbetsgivare samt dagbarnvårdares rättigheter och möjligheter till fortbildning.

En barnomsorgspeng riskerar att kraftigt förändra förutsättningarna för den svenska förskolan. Inte minst i områden med många föräldrar med låg inkomst kan ett ekonomiskt bidrag att själv ordna egna barnomsorgslösningar bli ett incitament att ta sina barn från en förskola med bra kvalitet. Vi välkomnar en valfrihet för föräldrar att välja mellan olika förskolor och utförare. Föräldrar måste dock kunna känna trygghet att all barnomsorg – oavsett vad man väljer – uppfyller grundläggande och goda kvalitetskrav.

Vi välkomnar en valfrihet för föräldrar att välja olika förskolor, men föräldrar måste kunna känna trygghet att alla förskolor oavsett val uppfyller samma grundläggande kvalitetskrav. Vi vill därför kvalitetssäkra all förskoleverksamhet oavsett form och huvudman, och skapa garantier för att verksamheten följer läroplanen, och har utbildad personal. Vi föreslår en särskild kvalitetslag för förskolan som garanterar att all förskoleverksamhet som finansieras med offentliga medel lever upp till kvalitetskraven för att få del av offentliga bidrag. Det handlar om att all verksamhet måste ha utbildad personal. Därutöver måste all verksamhet följa en nationell läroplan. All verksamhet ska varje år redovisa hur man arbetar för att nå måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. All verksamhet ska också kvalitetsgranskas fortlöpande för att se till att man uppfyller kraven för offentliga medel.

I dessa kvalitetskrav bör finnas normer för gruppstorlekar och personalitet samt kriterier som omfattar områden som service, tillgänglighet, inflytande från föräldrar och kompetensutveckling för personalen. Vidare ska demokratiska organ ha inflytande över var och när förskolor etableras samt över hur många förskolor som etableras.

3. Etablering av enskilda förskolor, punkt 3 (v)

av Rossana Dinamarca (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub20 yrkande 2.

Ställningstagande

Trots att en kommun har full behovstäckning kan nya förskolor startas och beviljas kommunala bidrag som tar ekonomiskt utrymme från övriga förskolor, och det kan i värsta fall leda till att kommunala förskolor hotas av nedläggning mot föräldrars och barns vilja. Så länge kommunerna har ekonomi- och planeringsansvar för förskolan är det också de som ska ha beslutanderätt om etablering. Regeringen bör därför avskaffa den fria etableringsrätten för förskolor, och skollagen bör ändras så att kommunerna återfår rätten att besluta om enskilda förskolor.

4. Allmän förskola även för treåringar, punkt 4 (s, v)

av Marie Granlund (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Rossana Dinamarca (v), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens lagförslag med den ändringen att lagen träder i kraft den 1 juli 2009. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub22 yrkande 1 och bifaller delvis proposition 2008/09:115 punkt 5.

Ställningstagande

Under den senaste socialdemokratiska regeringen infördes allmän förskola för fyra- och femåringar, och utvidgningen är ett naturligt nästa steg med hänsyn till barnens bästa och förbättrad tillgänglighet för föräldrarna. Vi vill dock betona att detta inte får tas till intäkt för att klyva förskolan i en

pedagogiskt strukturerad förskola för treåringar och äldre och en förskola med lägre ambitioner för de yngre. Lärande och kunskapsutveckling sker successivt från de tidiga åren, och även de minsta barnen har behov av utbildad personal och väl strukturerad pedagogisk verksamhet. Vi föreslår att förändringen träder i kraft den 1 juli 2009.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2008/09:115 Barnomsorgspeng och allmän förskola även för treåringar:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i skollagen (1985:1100).
2. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.
3. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag.
4. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.
5. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i skollagen (1985:1100).

Följdmotionerna

2008/09:Ub19 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (s):

Riksdagen avslår regeringens förslag om att införa barnomsorgspeng enligt vad som anförs i motionen.

2008/09:Ub20 av Rossana Dinamarca m.fl. (v):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag om att införa barnomsorgspeng enligt vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunens rätt att besluta om etablering av enskilda förskolor.

2008/09:Ub21 av Mats Pertoft m.fl. (mp):

Riksdagen avslår regeringens förslag såvitt avser att införa barnomsorgspeng enligt vad som anförs i motionen.

2008/09:Ub22 av Marie Granlund m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att allmän förskola för treåringar bör införas den 1 juli 2009.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att höja och säkra kvaliteten i förskolans verksamhet.

3. Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med ett förslag till skärpt lagstiftning rörande kvalitetskrav för barnomsorg med offentligt stöd.
4. Riksdagen avslår regeringens förslag såvitt avser införande av barnomsorgspeng enligt vad som anförs i motionen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (1985:1100)¹

dels att 2 a kap. 14 § ska upphöra att gälla,

dels att nuvarande 2 a kap. 17 a § ska betecknas 2 a kap. 17 b §,

dels att 1 kap. 1 och 2 b §§, 2 a kap. 1, 2, 8 a, 10, 13, 15–17, 19 och 20 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 2 a kap. 12 a och 17 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §²

För barn och ungdomar anordnar det allmänna utbildning i form av förskoleklass, grundskola och gymnasieskola samt vissa motsvarande skolformer, nämligen särskola, specialskola och sameskola.

Förskoleklassen, grundskolan, gymnasieskolan, särskolan, specialskolan och sameskolan bildar *det offentliga skolväsendet för barn och ungdom*. Dessutom finns särskilda utbildningsformer som anordnas av det allmänna för dem som till följd av sjukdom eller av annat skäl inte kan delta i skolarbetet inom det offentliga skolväsendet.

Det allmänna anordnar också pedagogisk verksamhet i form av förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. För dessa verksamheter gäller i denna lag endast 1 kap. 2 a och 2 b §§, 2 a kap., 14 a kap. samt 15 kap. 5 och 11 §§.

Det allmänna anordnar också pedagogisk verksamhet i form av förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. För dessa verksamheter gäller i denna lag endast 1 kap. 2 a, 2 b och 15 §§, 2 a kap., 14 a kap. samt 15 kap. 5 och 11 §§.

2 b §

Bestämmelser om skyldighet för huvudmannen för förskola, familjedaghem, fritidshem eller skola att i vissa fall utfärda intyg om barns frånvaro finns i 20 kap. 9 b § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Bestämmelser om skyldighet för huvudmannen för förskola, pedagogisk omsorg, fritidshem eller skola att i vissa fall utfärda intyg om barns frånvaro finns i 20 kap. 9 b § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

¹ Lagen omtryckt 1997:1212.

² Senaste lydelse 2008:571.

2 a kap.**1 §**

Varje kommun svarar för att barn som är bosatta i Sverige och som stadigvarande vistas i kommunen erbjuds förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Verksamheterna kan också anordnas av enskilda.

Hemkommunen svarar för att barn som är bosatta i Sverige erbjuds förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Verksamheterna kan också anordnas av enskilda.

Förskoleverksamheten avser barn som inte går i skolan.

Skolbarnsomsorgen avser barn till och med tolv års ålder som går i skolan.

2 §³

Förskoleverksamheten bedrivs i form av förskola, *familjedaghem* och *kompletterande förskoleverksamhet (öppen förskola)*.

Förskoleverksamheten bedrivs i form av förskola, *pedagogisk omsorg* och *öppen förskola*.

Skolbarnsomsorgen bedrivs i form av fritidshem och *familjedaghem*. För barn mellan tio och tolv år kan skolbarnsomsorgen även bedrivas i form av öppen fritidsverksamhet. Skolbarnsomsorgen *skall* ta emot barn under den del av dagen då de inte vistas i skolan och under lov.

Skolbarnsomsorgen bedrivs i form av fritidshem och *pedagogisk omsorg*. För barn mellan tio och tolv år kan skolbarnsomsorgen även bedrivas i form av öppen fritidsverksamhet. Skolbarnsomsorgen *ska* ta emot barn under den del av dagen då de inte vistas i skolan och under lov.

8 a §⁴

Barn *skall* erbjudas plats i förskola från och med höstterminen det år då de fyller fyra år. Förskolan *skall* omfatta minst 525 timmar om året.

Barn *ska* erbjudas plats i förskola från och med höstterminen det år då de fyller fyra år. Förskolan *ska* omfatta minst 525 timmar om året.

Kommunen skall informera föräldrarna om verksamheten i förskolan och syftet med denna.

10 §⁵

För plats i förskola, fritidshem och *familjedaghem* som kommunen anordnar får skäligen avgifter tas ut enligt grunder som kommunen bestämmer. *Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader.*

För plats i förskola, fritidshem och *pedagogisk omsorg* som kommunen anordnar får skäligen avgifter tas ut enligt grunder som kommunen bestämmer.

³ Senaste lydelse 1998:352.

⁴ Senaste lydelse 2000:1375. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket upphävs.

⁵ Senaste lydelse 2000:1375.

För sådana platser i förskola som avses i 8 a och 9 §§ får avgift tas ut endast till den del verksamheten överstiger 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

12 a §

En kommun ska i sin förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg ta emot ett barn från en annan kommun om det finns särskilda skäl med hänsyn till barnets förhållanden. Innan kommunen fattar beslut om att ta emot ett sådant barn, ska den inhämta yttrande från barnets hemkommun, om det inte bedöms som onödigt.

En kommun får även i andra fall i sin förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg ta emot ett barn från en annan kommun.

En kommun som i sin förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg har tagit emot ett barn från en annan kommun har rätt till ersättning av barnets hemkommun. I sådana fall som avses i första stycket har den mottagande kommunen rätt till ersättning för sina kostnader. I andra fall ska ersättningen bestämmas efter samma grunder som barnets hemkommun tillämpar vid fördelning av resurser till den egna förskoleverksamheten eller skolbarnsomsorgen, om inte de berörda kommunerna kommer överens om något annat.

13 §⁶

Ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ som yrkesmässigt vill driva en förskola eller ett fritidshem skall ha tillstånd till detta av den kommun där verksamheten skall bedrivas.

Tillstånd behövs inte för sådan verksamhet som kommunen genom avtal enligt 5 § andra stycket har

Förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg i form av förskola, fritidshem eller pedagogisk omsorg som bedrivs av ett bolag, en förening, ett registrerat trossamfund, en stiftelse eller en enskild individ ska efter ansökan godkännas av den kommun där verksamheten bedrivs, om verksamheten har god kvalitet och säker-

⁶ Senaste lydelse 2006:392.

överlämnat till en enskild att utföra.

het samt uppfyller de krav som anges i 3 §.

Om verksamheten helt eller till väsentlig del ändras eller flyttas, ska beslutet om godkännande upphävas.

Verksamhet som *avses i 13 §* står under tillsyn av den kommun där verksamheten bedrivs. Kommunen har rätt att inspektera verksamheten och får inhämta de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

15 §

Verksamhet som *har godkänts enligt 13 §* står under tillsyn av den kommun där verksamheten bedrivs. Kommunen har rätt att inspektera verksamheten och får inhämta de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Om det föreligger något missförhållande i sådan verksamhet som *avses i 13 §*, skall kommunen förelägga *den som ansvarar för verksamheten* att avhjälpa missförhållandet.

Om missförhållandet är allvarligt och kommunens föreläggande inte följs, får kommunen återkalla *tillståndet*.

Ett *tillstånd* skall återkallas om huvudmannen inte iakttar sina skyldigheter enligt lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg och bristerna inte avhjälpas efter påpekande för *den som ansvarar för verksamheten*.

16 §⁷

Om det föreligger något missförhållande i sådan verksamhet som *har godkänts enligt 13 §*, ska kommunen förelägga *huvudmannen* att avhjälpa missförhållandet.

Om missförhållandet är allvarligt och kommunens föreläggande inte följs, får kommunen återkalla *godkännandet*.

Ett *godkännande* ska återkallas om huvudmannen inte iakttar sina skyldigheter enligt lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg och bristerna inte avhjälpas efter påpekande för *huvudmannen*.

Kommunen skall lämna bidrag till sådan enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg som

1. *fått tillstånd enligt 14 §*, och
2. *är öppen för alla barn som har rätt till motsvarande offentliga verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§, med undantag dels för barn som det skulle medföra betydande*

17 §⁸

Den kommun där verksamhet som har godkänts enligt 13 § bedrivs ska besluta att huvudmannen har rätt till bidrag om

1. *verksamheten är öppen för alla barn som ska erbjudas motsvarande offentlig verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§, med undantag för barn som det skulle medföra betydande organisa-*

⁷ Senaste lydelse 2000:875.

⁸ Senaste lydelse 2006:1447.

organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för den enskilda verksamheten, dels för fall där kommunen medger undantag med anledning av verksamhetens särskilda karaktär.

Kommunen är inte skyldig att lämna bidrag om verksamheten innebär påtagliga negativa följder för motsvarande verksamhet i kommunen eller om den enskilda verksamheten tar ut avgifter som är oskäligt höga.

Bidraget skall lämnas med ett belopp per barn som inte oskäligt avviker från kommunens kostnad per barn i motsvarande verksamhet. Om ett barn har ett omfattande behov av särskilt stöd är kommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Kommunen kan lämna bidrag till annan enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg än som omfattas av första stycket, om verksamheten uppfyller de krav som anges i 3 § och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag bör lämnas med ett belopp per barn som inte oskäligt avviker från kommunens kostnad per barn i motsvarande verksamhet.

toriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för den enskilda verksamheten,

2. påtagliga negativa följder inte uppstår för motsvarande verksamhet i kommunen, och

3. avgifterna inte är oskäligt höga.

Kommunen får besluta att en huvudman har rätt till bidrag trots att villkoret i första stycket 1 inte är uppfyllt, om det finns skäl med hänsyn till verksamhetens särskilda karaktär.

Om godkännandet återkallas, eller övriga villkor enligt första stycket inte längre är uppfyllda, ska rätten till bidrag återkallas.

17 a §

Barnets hemkommun ska lämna bidrag till en huvudman som har rätt till bidrag enligt 17 §.

Bidraget ska bestämmas med hänsyn till barnets behov och huvudmannens åtagande efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelningen av resurser till den egna förskoleverksamheten eller skolbarnsomsorgen. Hemkommunen är bara skyldig att lämna bidrag i den omfattning som den är skyldig att

erbjuda motsvarande offentliga verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§.

Hemkommunen är inte skyldig att lämna bidrag för samma barn till fler än två huvudmän. Har ett barn ett omfattande behov av särskilt stöd är hemkommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för hemkommunen.

Bidrag lämnas för barn i enskild pedagogisk omsorg, där deras vårdnadshavare arbetar, bara om minst lika många andra barn har tagits emot.

Kommunen kan lämna bidrag till annan huvudman för enskild förskoleverksamhet eller enskild skolbarnsomsorg än som omfattas av första stycket, om verksamheten uppfyller de krav som anges i 3 § och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag bör bestämmas på det sätt som anges i andra stycket.

19 §

Kommunens beslut i ärenden om *tillstånd* enligt 13 § och om föreläggande eller återkallande av *tillstånd* enligt 16 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Kommunens beslut om föreläggande eller återkallande av *tillstånd* enligt 16 § och domstols motsvarande beslut gäller omedelbart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Kommunens beslut i ärenden om *godkännande* enligt 13 §, om föreläggande eller återkallande av *godkännande* enligt 16 § och om rätt till bidrag eller återkallande av sådan rätt enligt 17 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Kommunens beslut om föreläggande eller återkallande av *godkännande* enligt 16 § och om återkallande av rätt till bidrag enligt 17 § samt domstols motsvarande beslut gäller omedelbart.

20 §⁹

Till böter döms den som utan tillstånd bedriver verksamhet som avses i 13 §.

Allmänt åtal får väckas endast efter medgivande av den kommun där verksamheten bedrivs eller av Statens skolinspektion.

Kommunen ska informera om den förskoleverksamhet och den skolbarnsomsorg som kommunen anordnar samt om motsvarande enskild verksamhet som kommunen har godkänt. Informationen ska även avse möjligheten att driva enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg med bidrag enligt 17 §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009.
 2. Ett tillstånd att driva en enskild förskola eller ett enskilt fritidshem enligt 2 a kap. 13 § i dess lydelse före den 1 juli 2009 ska, om tillståndet gäller vid ikraftträdandet, anses som ett godkännande enligt 2 a kap. 13 § i dess nya lydelse. Ett tidsbegränsat tillstånd gäller som ett godkännande för den återstående giltighetstiden.
 3. Den som driver en enskild förskola eller ett enskilt fritidshem och vid ikraftträdandet får bidrag med stöd av 2 a kap. 17 § första stycket i dess lydelse före den 1 juli 2009, har rätt till bidrag utan prövning enligt 2 a kap. 17 § första stycket i dess nya lydelse.
 4. Om ett enskilt familjedaghem, som vid ikraftträdandet får bidrag för barn som tas om hand av sin egen vårdnadshavare, godkänns och förklaras ha rätt till bidrag enligt de nya bestämmelserna, ska det nya 2 a kap. 17 a § fjärde stycket inte tillämpas före den 1 juli 2011.

⁹ Senaste lydelse 2008:220.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 13 § och 20 kap. 9 b § lagen (1962:381) om allmän försäkring ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

13 §¹⁰

För att styrka det särskilda vård- eller tillsynsbehov som avses i 11 § första stycket ska läkarutlåtande inges. I fall som avses i 10 b § ska barnets sjukdomstillstånd styrkas med ett läkarutlåtande, om det inte hos Försäkringskassan redan finns tillräcklig utredning för att bedöma rätten till ersättning.

För att tillfällig föräldrapenning enligt 10 § första stycket 1 eller 2 ska betalas ut till en förälder eller annan försäkrad som avses i 11 a § ska föräldern med intyg enligt 20 kap. 9 b § eller på annat sätt styrka att barnet har varit frånvarande från den förskola, *det familjedaghem*, det fritidshem eller den skola där barnet normalt vistas. Detta gäller dock inte för tid när barnet skulle ha varit frånvarande på grund av ferier eller om det finns särskilda skäl för att den tillfälliga föräldrapenningen ändå ska betalas ut.

För att tillfällig föräldrapenning enligt 10 § första stycket 1 eller 2 ska betalas ut till en förälder eller annan försäkrad som avses i 11 a § ska föräldern med intyg enligt 20 kap. 9 b § eller på annat sätt styrka att barnet har varit frånvarande från den förskola, *den pedagogiska omsorg*, det fritidshem eller den skola där barnet normalt vistas. Detta gäller dock inte för tid när barnet skulle ha varit frånvarande på grund av ferier eller om det finns särskilda skäl för att den tillfälliga föräldrapenningen ändå ska betalas ut.

Försäkringskassan får när det finns skäl till det kräva att särskilt utlåtande inges för att styrka barnets eller den ordinarie vårdarens sjukdom, smitta eller funktionshinder som avses i 10 eller 10 a § eller en förälders sjukdom eller smitta enligt 11 a § andra stycket.

Försäkringskassan får även kräva att en förälder styrker sin rätt till tillfällig föräldrapenning i fall som avses i 10 § andra stycket andra meningen eller 11 § tredje stycket andra meningen genom särskilt intyg av arbetsgivare eller annan som kan ge upplysning om arbetsförhållandena. Därjämte får krävas att en förälder styrker sin rätt till föräldrapenningförmån i samband med föräldrautbildning eller deltagande i en behandling av ett sjukt eller funktionshindrat barn genom intyg av den som anordnat utbildningen eller ordinerat behandlingen.

¹⁰ Senaste lydelse 2008:316.

20 kap.**9 b §**

Huvudmannen för den förskola, *det familjedaghem*, det fritidshem eller den skola där ett barn som inte har fyllt tolv år normalt vistas, ska på begäran av barnets förälder utfärda sådant intyg som avses i 4 kap. 13 § andra stycket. Intygsskyldigheten, som kvarstår till och med månaden efter den då frånvaron upphörde, ska fullgöras snarast möjligt.

Huvudmannen för den förskola, *den pedagogiska omsorg*, det fritidshem eller den skola där ett barn som inte har fyllt tolv år normalt vistas, ska på begäran av barnets förälder utfärda sådant intyg som avses i 4 kap. 13 § andra stycket. Intygsskyldigheten, som kvarstår till och med månaden efter den då frånvaron upphörde, ska fullgöras snarast möjligt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Med förskoleverksamhet avses i denna lag förskola och *familjedaghem* enligt 2 a kap. skollagen (1985:1100).

Med förskoleverksamhet avses i denna lag förskola och *pedagogisk omsorg* enligt 2 a kap. skollagen (1985:1100).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Den som erbjuds en anställning av en enskild fysisk eller juridisk person som bedriver sådan verksamhet som *avses i 2 a kap. 13 §, 2 b kap. 6 § samt 9 kap. 2 och 5 §§ skollagen (1985:1100) eller som har ingått ett avtal om sådan verksamhet som avses i 2 a kap. 5 § andra stycket och 2 b kap. 2 § tredje stycket samma lag, skall lämna ett sådant registerutdrag som avses i 1 § första stycket denna lag till den som erbjudit anställningen.*

Den som inte har lämnat ett registerutdrag enligt första stycket får inte anställas.

Första och andra styckena gäller även anställningar hos den som efter regeringens medgivande enligt lagen (1993:802) om entreprenad-förhållanden inom skolan får bedriva undervisning för skolpliktiga barn samt anställningar inom verksamhet som bedrivs av en enskild huvudman för en riksinternatskola som enligt 10 kap. skollagen (1985:1100) anordnar utbildning som motsvarar grundskolan.

Den som erbjuds en anställning av en enskild fysisk eller juridisk person som bedriver sådan verksamhet som *godkännts enligt 2 a kap. 13 §, 2 b kap. 7 § samt 9 kap. 2 och 5 §§ skollagen (1985:1100) eller som har ingått ett avtal om sådan verksamhet som avses i 2 a kap. 5 § andra stycket och 2 b kap. 2 § tredje stycket samma lag, ska lämna ett sådant registerutdrag som avses i 1 § första stycket denna lag till den som erbjudit anställningen.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009.

5 Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)

Härigenom föreskrivs att 2 a kap. 8 a § skollagen (1985:1100)¹¹ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt 2.1

Föreslagen lydelse

2 a kap.

8 a §¹²

Barn ska erbjudas plats i förskola från och med höstterminen det år då de fyller *fyra* år. Förskolan ska omfatta minst 525 timmar om året.

Barn ska erbjudas plats i förskola från och med höstterminen det år då de fyller *tre* år. Förskolan ska omfatta minst 525 timmar om året.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

¹¹ Lagen omtryckt 1997:1212.

¹² Senaste lydelse 2009:000.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Förslaget till lag om ändring i skollagen (1985:1100)

*Regeringens förslag**Utskottets förslag***2 a kap.**

17 a §

Barnets hemkommun ska lämna bidrag till en huvudman som har rätt till bidrag enligt 17 §.

Bidraget ska bestämmas med hänsyn till barnets behov och huvudmannens åtagande efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelningen av resurser till den egna förskoleverksamheten eller skolbarnsomsorgen. Hemkommunen är bara skyldig att lämna bidrag i den omfattning som den är skyldig att erbjuda motsvarande offentliga verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§.

Hemkommunen är inte skyldig att lämna bidrag för samma barn till fler än två huvudmän. Har ett barn ett omfattande behov av särskilt stöd är hemkommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för hemkommunen.

Bidrag lämnas för barn i enskild pedagogisk omsorg, där deras vårdnadshavare arbetar, bara om minst lika många andra barn har tagits emot.

När barn tas emot i enskild pedagogisk omsorg, där deras vårdnadshavare arbetar, får bidrag inte lämnas för fler sådana barn än det antal andra barn som har tagits emot.

Kommunen kan lämna bidrag till annan huvudman för enskild förskoleverksamhet eller enskild skolbarnsomsorg än som omfattas av första stycket, om verksamheten uppfyller de krav som anges i 3 § och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag bör bestämmas på det sätt som anges i andra stycket.